

Dkt. Robert Vannoy, Historia ya Agano la Kale, Hotuba ya 24

© 2011, Dkt. Robert Vannoy na Ted Hildebrandt

Mwanzo 22 - Akeda, Kufungwa kwa Isaka

Mwanzo 22: Ibrahimu na Isaka, Mwana wa Ahadi

Tulikuwa tunajadili Mwanzo sura ya 22, ambayo ndiyo kilele cha imani ya Ibrahimu. Nilikuwa nimeanza kujadili hilo mwishoni mwa saa ya mwisho. Hebu turudi nyuma na tuangalie hilo. Katika mstari wa 2, Ibrahimu anaambiwa amtoe Isaka, mwanawe, kwa mikono yake mwenyewe. Msingi wa amri hiyo ni kwamba anaambiwa amtoe mwana, ambaye ahadi hiyo ingetimizwa kupitia yeye. Ibrahimu wakati huu alikuwa na mwana mwingine, Ishmaeli (kupitia Hajiri), lakini ahadi hiyo ingetimizwa kupitia Isaka, si kupitia Ishmaeli. Kwa hivyo ukirudi nyuma na kuangalia Mwanzo 21:12, unasoma, “ Lakini Mungu akamwambia, ‘Usihuzunike sana kwa ajili ya huyo mwana na mjakazi wako. Sikiliza chochote Sara anachokuambia, kwa maana ni kupitia Isaka uzao wako utahesabiwa. Nitamfanya mwana wa mjakazi kuwa taifa pia, kwa sababu yeye ni uzao wako.’” Lakini ukoo ulioahidiwa wa uzao utakuja kupitia Isaka. Ukirudi nyuma kidogo hadi Mwanzo 17:18 unasoma: “ Abrahamu akamwambia Mungu, ‘Laiti Ishmaeli angeishi chini ya baraka yako!’” Ndipo Mungu akasema, “Ndiyo, lakini mkeo Sara atakuzalia mwana, nawe utamwita Isaka. Nitathibitisha agano langu naye kama agano la milele kwa wazao wake baada yake. Na kuhusu Ishmaeli, nimekusikia: Hakika nitambariki, nitamfanya awe na uzao mwingi, na nitamwongeza sana. Atakuwa baba wa watawala kumi na wawili, nami nitamfanya kuwa taifa kubwa. Lakini agano langu nitalithibitisha kwa Isaka, ambaye Sara atakuzalia wakati kama huu mwaka ujao.”

Kwa hivyo katika sura ya 17:18-21, imeelezwa wazi kwamba mstari huu utaendelea kupitia Isaka. Ndiyo maana katika saa ya mwisho ya darasa niliposoma maoni ya Calvin kuhusu Mwanzo 22 anasema mgogoro katika Ibrahimu ulikuwa kati ya neno la Bwana kuhusiana na ahadi hiyo na kile alichokuwa akimwambia afanye wakati huu. Ilikuwa ni jaribio la imani ya Ibrahimu ambalo aliweza kulidumisha.

Mwanzo 22:8, 14 Mungu Atampatia Mwana-Kondoo - Yehova Yire

Nadhani mada kuu ya Mwanzo 22 ni msemo, “Mungu atatoa.” Unaona kwamba katika mstari wa 8 ambapo Isaka anazungumza: “ Isaka akajibu, akamwambia Ibrahimu baba yake, ‘Baba?’ ‘Ndiyo, mwanangu?’ Ibrahimu akajibu. ‘Moto na kuni viko hapa,’ Isaka akasema, ‘lakini yuko wapi mwana-kondoo wa sadaka ya kuteketezwa?’ Ibrahimu akajibu, ‘Mungu mwenyewe atatoa mwana-kondoo wa sadaka ya kuteketezwa, mwanangu.’”

Kisha katika mstari wa 14 baada ya Ibrahimu kuwa tayari kumchinja mwanawe na Bwana akamzuia, anamwona kondoo dume kwenye kichaka na kumtoa kama sadaka ya kuteketezwa badala yake. Unasoma katika mstari wa 14, “Abrahamu akapaita mahali hapo Yehova-jireh.” Ninasoma kutoka kwa tafsiri ya King James. Ukitafsiri kwamba “Yehova-jireh,” ambayo hapa imetafsiriwa kutoka kwa Kiebrania, ni usemi uleule: “BWANA atatoa.” Kisha kifungu cha mwisho cha mstari kama kinavyosemwa leo (tafsiri ya King James nadhani inaficha hili) kinasema, “kwa jina la Bwana hili litaonekana.” Ukiwa thabiti katika tafsiri yako utatafsiri kifungu hicho tena kama “mlimani BWANA atatoa,” kwa sababu neno linalotafsiriwa “toa” hadi mwisho hapa ni aina ya kitendo cha Kiebrania “kuona” kihalisi. Acha nirudi kwenye mstari wa 8 katika NIV ambapo inasema, “Mungu mwenyewe atatoa mwana-kondoo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa.” Ukitafsiri kihalisi, ni “Mungu atafanya jambo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa.” Ni tafsiri nzuri, lakini unapaswa kuwa sawa na "tazama" njia yote. Biblia ya NIV inasema katika mstari wa 14 (nadhani ni bora zaidi kuliko King James), "BWANA atatoa," na kisha "katika mlima wa BWANA itatolewa." Kwa hivyo hilo ndilo wazo kuu linalosisitizwa katika simulizi katika Mwanzo 22: "BWANA atatoa," na BWANA alimtoa mwana-kondoo na akamtoa mwanawe mwenyewe kama dhabihu kwa ajili ya dhambi. Biblia ya KJV inasema "katika mlima wa BWANA itaonekana." "Itaonekana" inaficha msisitizo wa kifungu hicho.

Mwanzo 2:12 Mungu anasema, "Sasa najua" - Usemi wa Anthropomorphic Sasa katika mstari wa 12 wakati Ibrahimu amekuwa mtiifu, Mungu anasema, "Sasa najua ya kuwa

unamcha Mungu, kwa kuwa hukumzuilia mwanao, mwanao wa pekee." "Kwa sasa najua" - je, Mungu hangejua hapo awali? Hakika katika ufahamu wake wote alijua nguvu ya imani ya Ibrahimu . Hakika Mungu alikuwa akifanya kazi ya kumtia nguvu Ibrahimu ili kukabiliana na changamoto hii. Nadhani ni vyema kuelewa usemi kama huo kama usemi wa kibinadamu - nadhani huo ndio neno la kiufundi linalotumika wakati vitu ambavyo ni vya kibinadamu sana vinarejelea sifa ya Mungu. Jambo kuu la maandishi ni kwa Ibrahimu mwenyewe kuonyesha imani yake kwa Mungu na kwetu sisi uaminifu wa Mungu.

Alikuwa akichora ulinganifu kati ya dhabihu ya kipagani ya watoto na asili ya andiko hili. Ni nini kusudi la kifungu ambacho Mungu alimwita Ibrahimu wakati wapagani walipokuwa tayari kutoa dhabihu kwa watoto wao wenyewe? Je, Ibrahimu angekuwa tayari kutoa dhabihu kwa mtoto wake mwenyewe?

Lengo Kuu la Akedah [Kaiser dhidi ya Vos]

Kwingineko katika Agano la Kale una lawama kali ya kafara ya binadamu, ambayo, bila shaka, inazua maswali magumu hapa, lakini kwa kiwango fulani tu. Katika kitabu cha Walter Kaiser cha *Maadili ya Agano la Kale* (ukurasa wa 262), anasema, “Mwanzo 22 imewakilishwa kama amri ya Mungu ya kufanya mauaji katika umbo lake baya zaidi na, kwa hivyo, haiendani kabisa na utakatifu wa Mungu.” Katika aya inayofuata anajadili hilo zaidi kidogo, akisema, “Sheria ilikataza waziwazi kafara ya binadamu na iliwadharau wale walioamuru wana wao watolewe kwa Moleki.” Anasema, “Mwanzo 22 haihimizi kujitolea kama hivyo kwa sababu msimulizi ni mwangalifu sana kuanzisha simulizi lake kama jaribio. Ni kweli, nukuu hii ilikusudiwa kumsaidia msomaji, si Ibrahimu, lakini tukio lazima lihukumiwe kwa ukamilifu wake, si kwa amri yake ya utangulizi. Kwa hivyo Kaiser anatoa tofauti hiyo na kisha anasisitiza katika majadiliano yake mwenyewe kwamba jambo linaloangaziwa katika hili ni rehema na neema ya Mungu katika kutoa. Anasema, ikiwa itapingwa, ni Mungu wa aina gani angemtia mwanadamu katika aina hii ya mateso? Jibu linategemea ni sehemu gani ya simulizi inayosisitizwa. Ikiwa amri ya kwanza ya kumtoa Isaka dhabihu imesisitizwa,

basi taswira inayotokana ya Mungu itakuwa ya udanganyifu. Lakini ikiwa kuingilia kati kwa Yahweh kusimamisha mkono wake ulioinuliwa na baraka yake inayofuata kwa Ibrahimu imesisitizwa, basi hitimisho la mtu litakubaliana na Roland Devaux, ambaye anasema Mwisraeli yeyote aliyesikia hadithi hii angechukulia kumaanisha kwamba kabila lake lilidaiwa kuwepo kwake kwa rehema ya Mungu na utii wake kwa ustawi wa mababu zetu.” Kwa maneno mengine, anasema haupaswi kuzingatia maumivu bali kuzingatia rehema ya Mungu katika kutoa mbadala.

Sasa sina uhakika kama hilo linatatua tatizo. Hakika sidhani kama unaweza kusema, Kaiser anaendelea zaidi na kuuliza swali gumu sana. Kaiser anasema kwenye ukurasa wa 263: “Gerhardus Vos anatushangaza kwa makadirio kwamba amri ya Mungu ya kumtoa Isaka kafara “inamaanisha waziwazi katika dhati kwamba kafara ya mwanadamu haiwezi kulaaniwa kwa kanuni. Ni vizuri kuwa mwangalifu katika kujitoa kwa maoni hayo ya kukosoa, kwani yanagusa mzizi wa upatanisho.”

Kauli ya Kaiser ndiyo hoja ya Vos: kwamba Ibrahimu anaombwa na Mungu kutoa uhai, uhai unaompenda zaidi, mwanawe wa pekee. Lakini kwa kuingilia kati kwa dakika ya mwisho kwa malaika, mbadala wa uhai mmoja (katika kesi hii uhai wa kondoo dume) badala ya mwingine unatangazwa kuwa unakubalika kwa Mungu. “Kwa hivyo, Vos anahitimisha, ‘Sio dhabihu ya uhai wa mwanadamu kama hivyo, bali dhabihu ya uhai wa kawaida wa mwanadamu mwenye dhambi inakataliwa na Agano la Kale (Kaiser 263-264).’”

Sasa, Kaiser katika hatua hiyo anasema: "Sijui nifanye nini kutokana na hoja ya Vos. Maisha yoyote ya mwanadamu yanayojulikana kwa mwanadamu baada ya Anguko yangewezaje kutumika kama zawadi, sembuse mbadala, wa Mungu? Sina shaka yoyote ya kibiblia kuhusu kanuni ya mbadala ambayo inahusiana na maandishi yenyewe, lakini siwezi kukubaliana kwamba Isaka kama maisha ya mwanadamu hufanya kazi hapa kuelekeza kinadharia au kimsingi kwenye upatanisho wa damu."

Kaiser anakataa mlinganisho ambao Vos anaonekana kuusukuma. Msisitizo wa kifungu hiki unaangukia kwenye kipengele cha majaribio na neema na rehema ya Mungu, na ya kudumisha ahadi yake bila msaada wowote wa hila kutoka kwa baadhi ya

wapokeaji wa kwanza wa ahadi. Kwa hivyo, kimsingi, kinachozungumziwa hapa ni wazo la dhabihu ya mwanadamu ambapo uhai ni upatanisho. Kaiser anafikia hilo, lakini anasema hakuna maisha ya mwanadamu ambayo yangeweza kufanya hivyo.

Angependelea tu kuliangalia hili kama kusesitiza kipengele cha majaribio, neema na rehema ya Mungu ikitoa njia mbadala. Kwa hivyo, sijui ni kwa kiasi gani unataka kuzingatia ulinganifu kati ya dhabihu ya mwanadamu (ambayo ilikuwepo miongoni mwa tamaduni zingine) na kile ambacho Mungu anamwambia Ibrahimu afanye hapa, kwa sababu hakika sheria ya Agano la Kale inapingana na uhalali wowote wa dhabihu ya mwanadamu.

Tafakari za Vannoy

Sasa nadhani nilichosema hapo kuhusu kufanana na Golgotha ni kupita kwa tanuru ile inayotoa moshi na mnyama katika Mwanzo sura ya 15. Hapa kuna kufanana katika sura ya 22 na maandishi ya Agano Jipya: hakumwachilia mwanawe mwenyewe bali alimtoa kwa ajili yetu sote. Mungu alikuwa tayari kumwachilia mwanawe ili atupatie wokovu. Ibrahimu alikuwa tayari kumwachilia mwanawe ili awe mtiifu kwa Mungu.

Ibrahimu alikuwa na imani kamili kwa Mungu. Mungu alikuwa ametoa ahadi kwamba uzao wake ungeendelea kupitia Isaka. Kwa hivyo BWANA aliposema achukue uhai wake, Ibrahimu alikuwa na uhakika ikiwa ni lazima kwamba Mungu angemfufua kutoka kwa wafu. Kwa hivyo, aliamini neno la Mungu, hakushuku ahadi yake, na alikuwa mtiifu. Hilo ndilo jambo la kuzingatia. Unapoingia katika swali la jinsi Mungu angeweza kumwamuru Ibrahimu achukue uhai wa mwanawe mwenyewe, hilo ni gumu sana. Kile Kaiser anajaribu kufanya ni kukataa hilo na kusema haikuwa kusudi la Mungu kamwe kwa Ibrahimu kufanya hivyo. Mkazo unapaswa kuwa kwenye rehema na neema na utoaji katika maandishi; Sijui kama hilo ndilo jibu bora au la. Angeweza kufanya hivyo na Mungu angeweza, kama Waebrania wanavyosema, kumfufua kutoka kwa wafu, ili ahadi yake isibatilike.

Makosa ya Ibrahimu [Mwa. 12 & 20] Yeye ni Dada Yangu

Sawa, hebu tuendeleo kwenye mapungufu, kushindwa, na udhaifu wa Ibrahimu. Hakika Ibrahimu alikuwa mtu mkuu - unaona ukuu wa imani yake katika sura ya 22 - lakini hakuwa mtu mkamilifu. Biblia inatuonyesha udhaifu pamoja na mambo yenye nguvu, si tu kwa Ibrahimu bali pia kwa watu wengine mashuhuri katika Agano la Kale. Kwa hivyo, yeye ni shujaa wa imani, anawakilishwa hivyo hasa katika Agano Jipya (km Warumi, Waebrania, Yakobo), lakini bado ni mtu mwenye dhambi. Neema ya Mungu ndiyo ya msingi katika maisha yake, si wema wake mwenyewe. Ana udhaifu, lakini Mungu hutawala na kufanya kazi licha ya udhaifu huo.

Kwa hivyo, katika Mwanzo 12 na katika Mwanzo 20, Ibrahimu anamwakilisha mkewe kama dada yake kama mtu wa kujisaidia. Katika Mwanzo 12 anashuka Misri kutafuta chakula kwa sababu ya njaa, muda mfupi baada ya kufika katika nchi ya Kanaani. Unasoma katika mistari ya 10-13, “ Kulikuwa na njaa katika nchi, akaenda Misri kukaa huko, kwa maana njaa ilikuwa kali; ikawa alipokaribia kuingia Misri, akamwambia Sarai mkewe, Tazama, sasa najua wewe u mwanamke mzuri wa kutazamwa; basi Wamisri watakapokuona watasema, Huyu ni mkewe; nao wataniua, nao watakuokoa wewe; sema, tafadhali, wewe u dada yangu, iwe heri kwangu kwa ajili yako, na roho yangu iishi kwa ajili yako.”

Anaogopa kwamba uzuri wa mkewe utasababisha Wamisri kujaribu kumwondoa kwa sababu yeye ni mumewe. Anahesabu kwamba akisema ni dada yake labda hilo litasababisha kinyume chake na atapewa neema na kutendewa vizuri. Hiyo ndiyo mbinu. Inaonekana ilikuwa ni jambo ambalo lilikubaliwa na Ibrahimu na Sara na labda lilitumika katika visa vingine, kwa sababu walisafiri sana.

Ukiangalia Mwanzo 20:13, ambapo tukio la pili la hili linatokea kwa Abimeleki wa Gerari, unasoma, “Ikawa Mungu aliponifanya nitangetange kutoka nyumbani kwa baba yangu, nilimwambia, ‘Hii ndiyo fadhili yako utakayonifanyia kila mahali tutakapofika. Sema kunihusu, ‘Huyu ni ndugu yangu.’ ” Hiyo ni nusu-ukweli. Sio uwongo mtupu, kwa sababu Mwanzo 20:11 inasema, “Ibrahimu akasema, ‘Kwa sababu nilidhani hapana hofu ya Mungu mahali hapa, nao wataniua kwa ajili ya mke wangu, na kumbe ni dada yangu. Yeye ni binti wa baba yangu, lakini si binti wa mama yangu, naye

akawa mke wangu.”” Alikuwa kweli dada yake wa kambo ambaye alikuja kuwa mke wake. Kwa hivyo, wanapomwambia mtu, jambo ambalo inaonekana walifanya mahali pengi, kwamba Sara alikuwa dada yake, ilikuwa kweli. Lakini hakika ilikuwa udanganyifu kwa sababu alikuwa pia mkewe na dada yake wa kambo pekee.

Sasa swali liliulizwa hapa siku nyingine - Sara angekuwaje na mvuto kiasi hicho akiwa na umri wa miaka 65 au 90? Unapata umri kwa kuangalia Mwanzo 12:4. Inasema, “Ibrahimu alipoondoka Harani, alikuwa na umri wa miaka 75.” Linganisha hilo na 17:17, ambapo Ibrahimu anasema, “Je, mtoto atazaliwa kwake mwenye umri wa miaka mia, na Sara mwenye umri wa miaka 90 atazaa?” Unaona hapo kwamba kuna tofauti ya umri wa miaka 10 kati ya Ibrahimu na Sara. Kwa hivyo, hiyo ina maana kwamba Ibrahimu alipoondoka Harani kuja Kanaani, alikuwa na umri wa miaka 75. Hiyo ina maana kwamba Sara katika sura ya 12 alikuwa na umri wa miaka 65. Ukiendelea zaidi, Mwanzo 21:5 inasema, “Ibrahimu alikuwa na umri wa miaka 100 alipozaliwa mwanawe Isaka.” Isaka alizaliwa muda mfupi baadaye (tazama sura ya 21). Kwa hivyo Ibrahimu alikuwa na umri wa miaka 100 alipozaliwa mwanawe Isaka, na Sara alikuwa na umri wa miaka 90 wakati wa tukio hilo la pili. Umesoma katika Mwanzo 23:1 kwamba Sara aliishi hadi kufikia umri wa miaka 127. Sasa, kuhusu uzuri na umri wake, wastani wa umri wa kukoma hedhi ulikuwa upi wakati watu walikuwa wakiishi hadi kufikia umri wa miaka 125? Leo ni miaka arobaini na tano hadi hamsini. Kama wastani wa muda wa kuishi sasa ni karibu miaka hamsini; labda kukoma hedhi pia kulikuwa karibu miaka hamsini au karibu sabini na tano. Sasa nadhani - huu ni uvumi tu. Inaonekana kwangu unaweza kudhani kwamba kukoma hedhi wakati watu walikuwa wakiishi kwa muda mrefu zaidi inaweza kuwa, badala ya arobaini na tano hadi hamsini, karibu miaka sabini na tano. Kama ilikuwa sabini na tano kwa yeye akiwa na umri wa miaka 65 au 90 bado kuwa na uzuri mwingi si jambo lisilo la busara. Nadhani wengi wenu mliona habari labda wiki mbili au tatu zilizopita: Florence, mwanamke mzee zaidi duniani, alifariki akiwa na umri wa miaka 114, mkazi wa nyumba ya wazee ya Daktari hapa Lansdale, Pennsylvania. Mke wangu alikuwa akimtunza kwa miaka michache iliyopita. Ni jambo la kushangaza, mtu anayeishi hadi kufikia umri wa miaka 114. Tunafikiri kwamba tuko mbali sana, lakini

Sarah aliishi hadi kufikia umri wa miaka 127, hilo si jambo kubwa zaidi.

Kwa vyovyote vile, uzuri wa Sara unawaongoza kuchukua mbinu hii ili kujaribu kuepuka matatizo kwa Ibrahimu. Sara alipelekwa katika nyumba ya wanawake ya Farao na, kama vile Ibrahimu alivyodhani, alipokea zawadi za kila aina. Unasoma hilo katika 12:14: “Ikawa Abram alipofika Misri, Wamisri wakamwona mwanamke huyo, naye alikuwa mzuri sana; wakuu wa Misri wakamwona, wakamsifu mbele ya Farao; naye mwanamke huyo akapelekwa nyumbani kwa Farao.” Na kisha mstari wa 16:

“Akamtendea Ibrahimu mema kwa ajili yake. Alikuwa na kondoo, ng’ombe, na watumwa, na wajakazi, na punda wake, na ngamia.” Mstari wa 19 ulisema, “Ningeweza kumchukua awe mke wangu; basi sasa mtazame mkeo, mchukue uende zako.” Farao akawaamuru watu wake wampeleke aende zake, na mkewe, na yote aliyokuwa nayo.”

Sasa tunapaswa kuielewaje hadithi hii? Kwa nini hadithi hii imejumuishwa? Inaonekana kwamba hoja ni kwamba tunatafuta neema ya Mungu na ulinzi wa Ibrahimu na Sara licha ya dhambi zao za kibinadamu. Mungu anaingilia kati katikati ya hali hii isiyowezekana, iliyoletwa na mbinu hii ya Ibrahimu na Sara. Jambo muhimu linahusiana na ukoo ulioahidiwa wa uzao: Mungu anawalinda Ibrahimu na Sara ili waweze kuwa wabebaji wa uzao ulioahidiwa. Ingawa wanajiingiza katika hali hiyo ngumu, Bwana anaokoa na kudumisha ndoa hiyo - ndoa ambayo mbegu iliyoahidiwa itapitia.

Katika kitabu cha Joseph Free, *Akiolojia na Historia ya Biblia* (ukurasa wa 55), kuna maoni machache kuhusu kifungu hiki. Anasema, "Sababu inayowezekana ya Ibrahimu kusema Sara alikuwa dada yake badala ya mke wake inatokana na ugunduzi wa hati ya mafunjo, ambayo inasema kwamba Farao aliamuru mwanamke mrembo aletwe kwenye baraza lake na kusababisha mumewe auawe." Mtu anaweza kuona ni kwa nini Ibrahimu alitaka ieleweke kwamba alikuwa kaka wa Sara badala ya mumewe. Kwa maneno mengine, wasiwasi wake ungekuwa halali, lakini hiyo hakika haihalalishi udanganyifu huo.

Kuhusu Ngamia Jambo lingine analoliona, au analiandika, ni kwamba msomaji wa kawaida kwa kawaida hazingatii dalili kwamba Ibrahimu alikuwa na ngamia miongoni

mwa mali zake huko Misri. Mstari wa 16 unasema alikuwa na kondoo, ng'ombe, watumishi wa kiume, wajakazi, punda wa kike na ngamia. Nadhani nilitaja hapo awali kwamba wakosoaji wa Biblia mara nyingi wamefikiri ni kinyume cha wakati kusema kwamba ngamia walikuwa wafugwa, kwa hivyo hii haiwezi kuaminika kwa wakati huu. Free anasema kwamba kuna ushahidi wa akiolojia unaoonyesha ujuzi wa awali wa ngamia huko Misri, ikiwa ni pamoja na sanamu, sanamu za ngamia, mabamba yenye vielelezo vya ngamia, nakshi za miamba na michoro. Mifupa ya ngamia, manyoya ya ngamia, kamba ya ngamia - vitu hivi, takriban 20 kwa idadi, vinatoka karne ya saba KK hadi kipindi kabla ya 3000 KK Kwa hivyo unaingia katika hoja hii ya tafsiri ya data ya akiolojia na, kulingana na Free, kuna ushahidi mzuri. Ngamia walifugwa muda mrefu kabla ya wakati wa Ibrahimu.

Mwanzo 20 Abimeleki & Ibrahimu & Sara na Usuli Wake Ahadi za Mungu kuhusu Kuzaliwa kwa Isaka

Pili, katika sura ya 20, ambapo mbinu hii hii inatumika mara ya pili, unasoma katika mstari wa 1-4: “Ibrahimu anasafiri kuelekea Negebu hadi Gerari, na Ibrahimu akasema kuhusu Sara mkewe, yeye ni dada yangu, na Abimeleki, Mfalme wa Gerari, akatuma mtu akamtwa Sara. Lakini Mungu akamjia Abimeleki katika ndoto usiku, akamwambia, ‘Wewe ni mfu tu kwa sababu ya mwanamke uliyemtwa, maana ni mke wa mtu.’ Kwa maana Abimeleki hakumkaribia, akauliza, ‘Bwana, je, utaua taifa lenye haki? Hakuniambia, ‘Huyu ni dada yangu’, naye mwenyewe akasema, ‘Huyu ni ndugu yangu.’ Kwa unyofu wa moyo wangu na kutokuwa na hatia kwa mikono yangu, nimefanya hivi.’” Matokeo yake ni kwamba Sara anaachiliwa tena.

Sasa nadhani ili kuelewa sura ya 20, ni muhimu sana tuangalie muktadha wa sura ya 20 na kuona usuli wa kile kinachotokea katika sura ya 20. Ukirudi kwenye sura ya 17, unasoma katika 17:17-19, “Ibrahimu alianguka kifudufudi akacheka, akasema moyoni mwake, Je, mtu wa miaka 100 atazaliwa mtoto, na Sara wa miaka 90 atazaa?” Abram

akamwambia Mungu, “Laiti Ishmaeli angeishi mbele yako!” Mungu akasema, “Sara mkeo atakuzalia mwana, nawe utamwita jina lake Isaka, nami nitafanya agano langu naye kuwa agano la milele, na uzao wake baada yake.”

Kuanzia mstari wa 21: “Agano langu nitalithibitisha na Isaka, ambaye Sara atakuzalia wakati kama huu mwaka ujao.” Kwa hivyo katika Mwanzo 17:17-19, Ibrahimu na Sara wanaambiwa kwamba wakati kama huu mwaka ujao, Isaka atazaliwa. Tazama pia 18:10-14, ambapo kuna kauli zingine mbili. Mungu alisema, “Hakika nitakurudia wakati kama huu, na Sara mkeo atapata mwana.” Na kisha chini katika mstari wa 14 baada ya Sara kucheka, anasema, “Je, kuna jambo gumu lisilomshinda Bwana? Kwa wakati uliowekwa nitakurudia wakati kama huu, na Sara atapata mwana.” Kwa hivyo katika sura ya 17 kuna “wakati uliowekwa mwaka ujao, kwa wakati kama huu,” katika 18:10 “kwa wakati uliowekwa,” na katika 18:14 “kwa wakati kama huu.”

Jambo la kuvutia ni kwamba vifungu karibu vinafanana hutokea katika 2 Wafalme 4. Hii ni Kiebrania cha kile kinachotafsiriwa kama "wakati huu uliowekwa" katika Mwanzo 17:21, Kiebrania cha 18:14 "kwa wakati uliowekwa," na Kiebrania cha 18:10 na 18:14 "kulingana na wakati wa maisha." 2 Wafalme 4:16-17 inasema: "Anasema kuhusu majira haya, wakati utakapofika utamkumbatia mwana." Akasema, "Sivyo, bwana wangu, mtu wa Mungu, usinidanganye mimi mjakazi wako!" Yule mwanamke akapata mimba, akazaa mwana wakati huo, Elisha akamwambia kwa wakati uliowekwa.

Katika muktadha, kauli hizo ni ahadi ya Elisha kwa mwanamke Mshunami kwamba angepata mtoto, mwana. Ni usemi unaofanana katika Kiebrania. Katika 2 Wafalme 4:17, "wakati huo" ni usemi ule ule wa Kiebrania: "ni wakati huo huo." "Wakati huu" pia ni usemi huo; umetafsiriwa tu kwa njia mbili tofauti. "Kisha kulingana na wakati wa maisha" hutafsiriwa "wakati utakapofika na kulingana na wakati uliowekwa," lakini ni usemi ule ule katika Kiebrania kama ulivyo katika Mwanzo 18:10-14.

Sasa, inaonekana wazi kabisa kwamba kile Ibrahimu na Sara wanachoambiwa ni kwamba ndani ya mwaka mmoja watapata mtoto wa kiume. Kwa maneno mengine, watapata mtoto wa kiume kwa “wakati uliowekwa, kulingana na wakati wa maisha.” Wakati wa maisha ni upi? Je, wakati wa maisha ni mwaka au huo ndio muda wa

ujauzito? Huenda ikawa wa mwisho, kwa hivyo inaweza kuwa kwamba Ibrahimu na Sara wangepata mimba karibu mara moja: kulingana na wakati wa maisha, wakati huu, mwaka unaofuata, wangepata mtoto wa kiume.

Hiyo yote ni historia ya Ibrahimu kwenda Gerari katika Mwanzo 20. Anashuka Gerari na kumwambia Abimeleki, “Huyu ni dada yangu,” na Abimeleki anamchukua Sara hadi kwenye nyumba yake ya wanawake. Kisha Bwana anamjia Abimeleki na kumwambia, “Wewe ni mfu tu, kwa maana mwanamke uliyemchukua, ni mke wa mtu.” Kwa hivyo tunachokiona ni kwamba Mungu, kwa neema yake, anamhifadhi Sara kama mama wa uzao ulioahidiwa. Na kuingilia kati kwa Mungu kunazuia shaka yoyote au shaka inayotokea ni nani aliyemzalia mtoto atakayezaliwa. Hilo hakika si kazi ya Ibrahimu, lakini Mungu anatimiza makusudi yake ndani na kupitia Ibrahimu, licha ya udhaifu wake, na kulinda ukoo huo ulioahidiwa.

Mara tu baada ya tukio la Abimeleki huko Gerari katika sura ya 20, “Bwana akamjia Sara kama alivyosema, naye Bwana akamtendea Sara kama alivyosema. Sara akapata mimba akamzalia Ibrahimu mwana wa kiume katika uzee wake, wakati ule Mungu aliomwambia” (Mwanzo 21:1-2). Kwa hivyo, tukio la Abimeleki linatokea kati ya lengo la ahadi hiyo na utimilifu wake. Na kwa hivyo inaonekana umuhimu tena uko kuhusiana na uhifadhi huu wa mbegu iliyoahidiwa kupitia Ibrahimu na Sara.

Ahadi kwa Ibrahimu ya Mwana kupitia Sara

Sasa, hili linaunga mkono kidogo. Ibrahimu alikuwa ameahidiwa uzao huko nyuma katika sura ya 12, na katika sura ya 15 ahadi hiyo inarudiwa. Mwanzo 15:4 inasema, “Elezari hatakuwa mrithi wako, bali atakayetoka katika viuno vyako atakuwa mrithi wako,” lakini Sara anabaki tasa. Na unafika sura ya 16 na kusoma katika mstari wa kwanza kwamba Sara, mke wa Ibrahimu, hakumzalia watoto. Kwa hiyo Sara anamwambia Ibrahimu katika mstari wa 2, “Tazama, Bwana amenizuia nisizae watoto, nami naomba uingie kwa mjakazi wangu; huenda nipate watoto kupitia yeye.” Abramam akasiliza sauti ya Sarai. Baada ya Abramam kukaa miaka kumi katika nchi ya Kanaani, Sarai, mkewe, akamchukua Hajiri, mjakazi wake Mmisri.” Hajiri anaweza kuwa mjakazi

aliyempokea walipokuwa huko Misri. Inawezekana kabisa; alikuwa Mmisri. Ilikuwa miaka kumi ambayo ahadi hiyo haikuwa imetimizwa, kwa hivyo Ibrahimu anamchukua Hajiri, na mwana anazaliwa kwake kupitia yeye. Ibrahimu na Sara walitafuta njia tofauti ya kutimiza ahadi. Walijaribu kupanga kwa njia hizi ili Ibrahimu apate mtoto wa kiume. Mpangilio wa aina hiyo unasikika kuwa wa ajabu kwetu, lakini haukuwa jambo lisilo la kawaida wakati huo. Marejeleo ya aina hii ya mpangilio yanapatikana katika Kanuni ya Sheria ya Hammurabi na katika maandishi ya Nuzi (maandishi mengine ya kale ya aina hiyo).

Sarah na Hagari wa Kwanza walileta juzuu mbili za *Chronicles News of the Past*, ambayo ni historia ya Agano la Kale au, badala yake, historia ya Wayahudi katika muundo wa gazeti. Hii ni "Abraham and the New Faith," kubadilishana barua kati ya Ibrahimu na Melkizedeki: "Sodoma na Gomora ziliharibiwa katika janga baya zaidi tangu gharika. Moto wa ajabu, tetemeko la ardhi, lafunika bonde la Sidimu." Kisha kuna habari za kigeni kinachoendelea Misri. Hapa Babeli hadi Hammurabi. Unaona, Hammurabi ana umri wa miaka 700 hivi. Ibrahimu anakaribia - vizuri, tarehe si sahihi kabisa. Kwa ujumla, hii ni nzuri kihistoria. "Yakobo anapinga kukamatwa kwa mwanawe. Uwindaji wa kijasusi huko Misri. Anashtakiwa, anakanushwa, anashtakiwa kwa ujasusi." Walikuja kununua chakula "kwa ajili ya familia yao yenye njaa." Pia kuna mambo mengi ya kuchekecha sana katika hili. Kuna nakala yake maktabani ikiwa unataka kuiangalia wakati mwingine.

Lakini sababu niliyotaja hili katika ya tatu kati ya haya, kuna makala: "Sara dhidi ya Hagari: Mahakama yaamua, Hagari anabaki, anathibitisha haki za Ishmaeli." Na kisha kuna dondoo kutoka Hammurabi zinazohusu kesi ya Sara dhidi ya Hagari. Nukuu kutoka kwa kanuni ya Hammurabi inasema: "Ikiwa mwanamume ataoa mwanamke na mwanamke huyo hakumpa watoto na ameamua kuo tena, mwanamume huyo anaweza kuo mke wa pili, akimleta nyumbani kwake, lakini mke huyo wa pili hayuko katika nafasi ya kwanza. Ikiwa mwanamume ataoa mwanamke na mwanamke huyo akampa mtumwa wa kike ambaye kisha akazaa watoto, ikiwa baadaye mtumwa huyo wa kike

amedai usawa na bibi yake kwa sababu yeye, mtumwa, amezaa watoto, bibi yake hawezi kumuuza. Hata hivyo, anaweza kumtia alama ya mtumwa na kumhesabu miongoni mwa watumwa wake. Ikiwa hakuzaa watoto bibi yake anaweza kumuuza. Ikiwa mke wa kwanza wa mtu alimzalia watoto na mtumwa wake wa kike pia akamzalia watoto, ikiwa baba amewahi kuwaambia “watoto wangu” watoto ambao mtumwa alimzalia hivyo akiwahesabu pamoja na watoto wa mke wa kwanza, basi baada ya baba kwenda kaburini kwake watoto wa mke wa kwanza na watoto wa mtumwa watahiriki sawa katika mali ya baba, mzaliwa wa kwanza wa mke wa kwanza akipokea sehemu ya upendeleo.” Hilo linaonyesha kwamba desturi ya kumchukua mtumwa ilikuwa kitu kilichojulikana wakati wa Hammurabi na kilichodhibitiwa na sheria.

Imenakiliwa na Victoria Wittke
Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt
Hariri ya mwisho na Jennifer Bobzin
Imesimuliwa tena na Ted Hildebrandt